

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

عنوان گزارش بازدید:

**گزارش بازدید از طرح‌های یاوران تولید از مزارع آبی پروری در سال جهش تولید
(مزارع پرورش ماهیان سردآبی، ماهیان گرمابی، پرورش میگو، ماهیان خاویاری و ماهیان زینتی)**

نویسندگان:

همایون حسین زاده صحافی، شهره مسائلی

شماره ثبت: ۶۱۶۲۱

تاریخ ثبت: ۱۴۰۱/۳/۱۰

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور
معاونت ترویج و انتقال یافته های علمی

عنوان گزارش بازدید: گزارش بازدید از طرح های یاوران تولید از مزارع آبرزی پروری در سال جهش تولید
(مزارع پرورش ماهیان سردآبی، ماهیان گرمابی، پرورش میگو، ماهیان خاویاری و ماهیان زینتی)

نویسندگان: همایون حسین زاده صحافی، شهره مسائلی

نام و نام خانوادگی همکاران: طیبه باشتی، پرستو محبی درخش، مجید عطوفت شمسی، کوروس راد خواه،
محمدرضا عدالت سروستانی، سلمان ملک پور، بهروز بهرامیان، محمدتقی آژیر، سلطنت نجارلشگری، اسدعباسپور،
مسعود صیدگر، محمدخضری، امیدرضایی، عمر شیخی، علی نکویی فرد، صابر شیری، مصطفی هناره، فصیح،
یعقوب منیری، محمد خضری، اسماعیل کاظمی، عبدالحمید حسینی، رقیه محمودی، محمد میثم صلاحی،
حبیب اله گندمکار، ابوالحسن راستیان نسب، جواد مهدوی، عیسی فلاح ناصر آباد، حامد کریمی، محمدصیاد
بورانی، محدث قاسمی، شهرام بهمنش، عادل حسینجانی، سید محمد صلواتیان، حسین صابری، صاحبعلی قربانی،
مهرداد محمدی دوست، مینا آهنگرزاده، محمدیونس زاده فشلمی، اشکان اژدری، بیژن آژنگ، سیدامین
میرهاشمی رستمی، سیدمرتضی حسینی، عباسعلی آقایی مقدم، علی قوام پور، محمدخلیل پذیر، آرش
حق شناس، عقیل دشتیان نسب، خسرو آیین جمشید، کیومرث روحانی قادیکلایی، مریم آقاعلی گل، گل اندام
آل علی، فاطمه حاج کریم، محمد هادی شیخ حسینی

ناشر: مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

تاریخ انتشار: سال ۱۴۰۱

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی ها و نمودارها با ذکر مأخذ
بلامانع است.

عنوان	«فهرست مندرجات»	صفحه
چکیده	.....	۱
فصل اول: گزارش تحلیلی از بازدید های طرح یاوران تولید از مزارع پرورش ماهیان سردآبی	.....	۳
۱-۱. مقدمه	.....	۴
۲-۱. بازدیدهای انجام شده در مرکز تحقیقات ماهیان سردآبی کشور-تنکابن	.....	۴
۳-۱. بازدیدهای انجام شده در مرکز تحقیقات آرتمیای کشور- ارومیه	.....	۲۸
۴-۱. بازدیدهای انجام شده در مرکز تحقیقات ماهیان سردآبی- یاسوج	.....	۵۱
فصل دوم: گزارش تحلیلی از بازدید های طرح یاوران تولید از مزارع پرورش ماهیان گرمابی	.....	۶۵
۱-۲. مقدمه	.....	۶۶
۲-۲. بازدید های انجام شده در پژوهشکده آبرزی پروری آبهای داخلی کشور-انزلی	.....	۶۷
۳-۲. بازدید های انجام شده در پژوهشکده آبرزی پروری آبهای جنوب کشور- اهواز	.....	۸۷
۴-۲. بازدید های انجام شده در مرکز تحقیقات شیلاتی آبهای دور- چابهار	.....	۹۲
فصل سوم: گزارش تحلیلی از بازدید های طرح یاوران تولید از مزارع پرورش میگو	.....	۹۸
۱-۳. مقدمه	.....	۹۹
۲-۳. بازدیدهای انجام شده در پژوهشکده میگو کشور	.....	۱۰۰
۳-۳. بازدید های انجام شده در پژوهشکده خلیج فارس و دریای عمان	.....	۱۱۰
۴-۳. بازدید های انجام شده در مرکز تحقیقات شیلاتی آبهای دور- چابهار	.....	۱۱۳
فصل چهارم: گزارش تحلیلی از بازدید های طرح یاوران تولید از مزارع پرورش ماهیان خاویاری	.....	۱۲۴
۱-۴. مقدمه	.....	۱۲۵
۲-۴. بازدید های انجام شده در مرکز تحقیقات ذخایر آبزیان آبهای داخلی -گرگان	.....	۱۲۶
فصل پنجم: گزارش تحلیلی از بازدید های طرح یاوران تولید از مزارع پرورش ماهیان زینتی	.....	۱۳۵
۱-۵. مقدمه	.....	۱۳۶
۲-۵. بازدید انجام شده در مرکز تحقیقات ذخایر آبزیان آبهای داخلی -گرگان	.....	۱۳۷
چکیده انگلیسی	.....	۱۴۲

چکیده

در راستای اجرای طرح یاوران تولید، بازدیدهای میدانی به منظور حل مشکلات حوزه های مختلف شیلات و آبریان با تاکید بر ارتقاء تولید محصولات استراتژیک شیلاتی و افزایش سطح معیشت بهره برداران شیلاتی، با اولویت ماهیان سردابی، ماهیان گرمابی و میگو توسط محققین و کارشناسان مراکز و پژوهشکده های این موسسه در سال جهش تولید انجام گردید. این بازدیدها با هدف شناسایی و رفع مشکلات فنی مزارع تکثیر و پرورش آبریان، ارائه توصیه های فنی به مزارع، برنامه ریزی، اجرا و نیز پیگیری نتایج به کارگیری توصیه های فنی و اثربخشی آن با رویکردهای، ارتقا دانش، بینش و توانمندی بهره برداران، افزایش تولید در واحد سطح، کاهش هزینه های تولید، افزایش درآمد پرورش دهندگان، ترویج استفاده از فناوری های نوین، فراهم نمودن بستر صادرات محصولات شیلاتی، توسعه آبرزی پروری پایدار و اشتغال زایی صورت پذیرفت. بازدیدها در قالب تکمیل کاربرگ ۱ (گزارش های ماهانه طرح یاوران تولید) و کاربرگ ۲ (گزارش اثربخشی بازدیدهای طرح یاوران تولید) در مزارع مورد بازدید توسط کارشناسان و محققین مراکز تابعه موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور اجرایی گردید. ۱۷ بازدید فنی کارگروه طرح یاوران در سال ۱۳۹۹، از مزارع پرورش ماهیان سردابی در سه استان شامل کهگیلویه و بویراحمد، آذربایجان غربی، مازندران، ۱۴ بازدید فنی از مزارع پرورش ماهیان گرمابی در ۳ استان شامل مازندران، خوزستان، گیلان و سیستان بلوچستان، ۱۱ بازدید فنی بازدیدهای فنی کارگروه طرح یاوران تولید از مزارع پرورش میگو در ۳ استان شامل بوشهر، هرمزگان، سیستان بلوچستان صورت گرفت همچنین در طرح یاوران تولید از یک مزرعه پرورش ماهیان خاویاری و یک مزرعه پرورش ماهیان زینتی در استان گلستان بازدید شد در تمامی بازدیدها کاربرگهای مربوطه پس از بررسی مشکلات مزرعه و ارائه توصیه های فنی لازم تکمیل گردید. در این فرمها نام استان و تعداد بازدیدها، نام مزرعه، نام پرورش دهنده، تاریخ بازدید، مساحت مزرعه، مسائل و مشکلات فنی تولید، فرصت ها، ظرفیت ها و تجارب موفق، توصیه های فنی ارائه شده، نتایج و برنامه اجرایی به کارگیری توصیه فنی، شرح مسئله، نحوه رسیدگی به مسئله و اثربخشی آن طبق نظر کارشناسان احصاء و همچنین ارائه راهکارهای علمی و عملی برای حل مشکل مزرعه ارائه گردید. جمع بندی راهکارهای پیشنهادی محققین در افزایش راندمان تولید و کاهش هزینه ها انجام شد. در مزارع سردابی از ۴۰ توصیه انجام شده بیشترین توصیه ها با توجه به مشکلات بررسی شده به عدم استفاده از تجهیزات و مکانیزاسیون در مزارع، عدم ثبت فاکتورهای فیزیکیوشیمیایی، عدم ضد عفونی به موقع ماهیان و عدم رعایت بهداشت در مزارع برمی گردد. همچنین در موضوع ماهیان سردابی، نیاز به آموزش مدیران و سرکارگران مزرعه محسوس می باشد. چنانچه توصیه های فنی ارائه شده، در مزارع مورد بازدید اجرایی گردد امکان ارتقاء تولید در مزارع و افزایش درآمد پرورش دهندگان به میزان ۱۰ تا ۱۵ درصد قابل تصور می باشد.

در مزارع گرمابی از ۳۱ توصیه انجام شده، بیشترین توصیه ها با توجه به مشکلات بررسی شده، در خصوص لزوم استفاده از تجهیزات و مکانیزاسیون در مزارع و راهکارهای کاهش گل آلودگی آب و همچنین کاهش تلفات

ماهی به دلیل عدم دانش فنی لازم می باشد و نیاز به آموزشهای مقدماتی و تخصصی مدیران و سرکارگران مزارع در حوزه پرورش ضروری می باشد. چنانچه توصیه های فنی ارائه شده به مزارع، در مزارع مورد بازدید اجرایی گردد امکان ارتقاء تولید در مزارع و افزایش درآمد پرورش دهندگان به میزان بیش از ۱۵ درصد قابل تصور می باشد.

بازدیدهای فنی کارگروه طرح یاوران تولید از مزارع پرورش میگو در ۳ استان شامل بوشهر، هرمزگان، سیستان بلوچستان صورت گرفت. در مجموع از ۱۵ توصیه انجام شده، بیشترین توصیه ها مربوط به رفع مشکلات مربوط به فاکتورهای فیزیکی شیمیایی آب، رفع بلوم جلبکی و مشکلات مربوط به تغذیه و چگونگی ذخیره سازی پست لاروها می باشد. چنانچه توصیه های فنی ارائه شده در مزارع مورد بازدید اجرایی گردد، امکان ارتقاء تولید در مزارع و افزایش درآمد پرورش دهندگان به میزان بیش از ۱۵ درصد قابل تصور می باشد. در بازدیدهای انجام شده کارگروه یاوران تولید از ۲ مزرعه پرورش ماهیان زینتی و ماهیان خاویاری در استان گلستان، تعداد ۳ مشکل در مزارع بازدید شده مشاهده گردید و ضمن بررسی کارشناسان و ارائه تعداد ۴ مورد توصیه فنی ارائه گردید.

در نهایت در تمامی بازدیدهای انجام گرفته در مزارع ضمن در اختیار قرار دادن بروشور و نشریه های علمی و ترویجی مورد نیاز، نسبت به برنامه ریزی جهت برگزاری دوره های آموزشی ترویجی مورد نیاز هر حوزه اقدام گردید.

کلمات کلیدی: ماهیان سردآبی، ماهیان گرمابی، میگو، ماهیان خاویاری، ماهیان زینتی